

πλείεις ἡγεμόνες καγγάροι τὰ αὐτὰ ἐποίησαν, τὰ κωνσταντινουπολιτικὰ ερατεύματα ἐπὶ σφᾶς ἰδόντες ἐρχόμενα. Σέλτης δὲ ἡγεμὼν καγγάρος, αἴσχος παρομοίαν εἰρήνην

των πολλάκις ἀλλ' ἀντ' ἄλλων παντάπασι. Καὶ σὺ γεωγράφε, ὅποιος ποτ' ἂν ἦς, ἐκδῆναι ποτὲ θέλων χωρογραφίας, ὧν τὴς παρισταμένους τόπους ἔχ' ἐώρακας, μὴ ὄκνει ἐρωτᾶν τὴς ἐπιχωρίας ἢ ἐτέρας αὐτόπτας τῶν τόπων γενομένους, καὶ ἴσθι σοφὸν τῷ ὄντι ὄντα τὸν πᾶσαν τὴν φύσιν ἐρωτᾶν μὴ παύοντα, μαθεῖν τι βεβημένον· εἰδέ σοι ἡ κορυφή τῆ Παρνασσῶς Ἰκαρῆ, καὶ οἶμι ὅτι βλέπεις τὸ πᾶν ἐκ ταύτης, ἴσθι, οὕτως οἰόμενος, ὅτι καί τω πε τοῦ ὄρους ἔτι ἐν τῷ ὄχλῳ περιπλανᾷ, καὶ καθαρά σοι αὐταπάτη ἢ οἴησις.

Ὁ μείζων μνημονευόμενος κοσμοκαταγωνιστῆς, Ἰσβαλὼν ἐκ τῆς μεγάλης Σκυθίας ἐς τὸ Κορέ, χερσόνησος ὄν ἐν τῷ ἀνατολικοβορείῳ τῆς Σίνης καὶ νόμος αὐτῆς, καὶ πλοίοις ἐντεῦθεν ἀπάραις καὶ κατάραις ἐς Σίνην, διὰ ταύτης καὶ διὰ τοῦ βορείου τῆς Ἰνδίας ἐς Μπαχαρίαν ἴκετο, τῷ ἕψη λόφρονι καὶ ὑψαύχενι Μεχμέτ συμπλακησόμενος. Γελάσεις ἀκούσας ταῦτα. Γελάσεις ἔτι καὶ τὴν ἀνύπαρκτον ταύτην ὁδοιπορίαν ἰχνογραφημένην, ἐν γεωγραφικῷ πίνακι ἰδὼν, καὶ πρῶτην οὐ πᾶν πρῶτην ἐν μεγάλῃ πόλει διὰ τοῦ τυπικοῦ πιεστήρος ἐς φῶς προελθούσαν, ἦν ἔδει, εἰπέρ τι ἄλλο, ἐν σκότῳ πε κείσθαι καὶ ἀγνοεῖσθαι παντάπασι. Γελάσεις δ' ἔτι πλείον καὶ ἡγεμόνα ἀκούσας τῷ ἐκδόντι ἐπικροτήσαντα. Γελάσεις ἔτι καὶ τὴν κλεινὴν καὶ φιλόμυσον καὶ ἐνάρετον Μασσαλίαν, ἀποικίαν καὶ κτίσμα φοινίκων

οιόμενος, επιτίθεται τοῖς κωνσταντινουπολίταις καὶ κατὰ κράτος ἠττάται. Οὕτως ἔν ἐξησθένησε πάντῃ κἀνταῦθα τὰ κατὰ γάρων, καὶ ῥαδίως ἠγεμόσιν ἄλλοτριῶν

εἶναι βλέπων· οὐκοῦν καὶ ὁ ἀκάμαντος ἡμῖν γεωγράφος Πυθίας φοῖνιξ ἦν κατὰ τινὰς τῶν νῦν ἀγνωγράφων γεωγράφων τῶν βεβηλούντων τὸ γραφικὸν γεωγραφικὸν περὶν. Γαλάσιαις ἔτι, ἀκμὴν καὶ ἀγανακτήσεις μάλα δικαίως, βλέπων ἐν γεωγραφίαις πάντῃ γεωσι τετυπωμέναις, Κίρκυραν καὶ Ζάκυθον ὑπὸ ἀλβανῶν κατοικημένας· καὶ ὅτι τῆδε κακίῃ ἐν τῇ τῶν τούρκων ἀρχῇ τὸ παλαιὸν καὶ ἀνατολικὸν δόγμα σώζεται· καὶ ὅτι ἡ τῶν νῦν ἑλλήνων γλώσσα μίγμα τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς καὶ τῆς τυρκικῆς τυγχάνει, πάντως τὰ σκύβαλα καὶ καθάρματα καὶ τὸν συρφετὸν τῶν ὁδῶν τινῶν πόλεων, παραδεξαμένων τινῶν περιηγητῶν, καὶ τινῶν ἑτέρων ἐπιπολαίων καὶ κούφων ἢ βαρῆκόων ἀνθρωπαρίων, καὶ οἰηθέντων γλώσσαν τοῦ ἔθνους· καὶ γεωγράφοι τινὲς ἔπειτα ψευδολογοῦντες, ἀπερὲν γονται παραπλήσια, τὸν χυδαῖον συρφετὸν τοῦτον ἀνεξαιτίας χυδαίας καὶ ἀκρισίας προσενγκάμενοι. Ἴσως καὶ τινες μὴ ἀκούοντες τῆς τῶν νῦν ἑλλήνων γλώσσης προφερομένης κατὰ τὴν ξένην πάντῃ καὶ ἀλλοκότως ὑπὸ τινῶν φαντασιοκόπων ἐπινοηθεῖσαν, παραλόγως πάντῃ, προφορᾶν, καὶ καθόλου ἔξω τῆς Ἑλλάδος παραλογώτερον ἐγκριθεῖσαν, συμπεραίνουσιν ἀσυλλογίως πάντῃ καὶ ἀποφαινόμενοι, ὅτι ἕτερα πάντῃ τῆς ἑλληνικῆς ἢ νῦν τῶν ἑλλήνων γλώσσαις, γέμισα ξένων ἀκαταλήπτων λέξεων· οὗς ἔδει πάν-

ὑπέπεσε, κατὰ τὸν ἐβδημηκοσὸν ἐνιαυτὸν
τῆς ἐνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος. Οἱ δὲ
κεμάνοι ἤδη ἐν τῇ Μολδοβη τὸ κράτος
ἔχοντες, ὀρμήσαντες ἐξ αὐτῆς, εἰσέβαλον

τως ξένας γλώσσας σπυδάζοντας, τῆς προφορᾶς τῶν ἐπι-
χώριων μὴ ἀφροντισεῖν νωθρεύοντας, ἵνα μὴ ξένας λέξεις
λέγοντες καὶ γράφοντες ξενίζωσι, ξένως αὐταῖς καὶ αὐτοὶ
προφέροντες καὶ τοὺς ἄλλους προφέρειν ποιοῦντες, καὶ οὕτω
καὶ αὐτοὶ τοῖς ἐπιχωρίοις, καὶ οἱ ἐπιχώριοι αὐτοῖς δοκοῦ-
σιν ἡμαρτημένως, ξένην παντάπασι γλῶσσαν ἑκατέρως δια-
λέγεσθαι, ὅπερ συνέβη μοι πολλάκις. Ἴσως καὶ ὁ πολὺς
καὶ ἀκάμαντος Λιννέος παραχθεὶς ὑπὸ παρομοίων, καὶ
οἰήθεις ὅτι οὐδαμοῦ ἔτι ἐν χρήσει εἴεν αἱ βοτανικαὶ τῶν
πάλαιων λέξεις, ἀνιστῶν τὰ μὴ θανόντα, ἐχρήσατο ταῖς
ταῖς ἑτέρων πάντη φυτῶν ἐς σήμανσιν. Εἴτε οὕτως, εἴτε
ἄλλως, ἀφροντιστῶν δηλαδὴ ἢ περιφρονῶν τῶν χρωμένων,
ἔπραξεν, ἀφιλόσοφα πάντως ὁ σβένσκος ἔπραξε, πράττειν
ἄλλως δυνάμενος κάλλιον· καὶ ἐπὶ ταύτῃ μομφῆς ἐστὶν ἄξιος.
Ὁὐλαξαὶ ἔτι μὴ, ἐς Θράκην ἐκόμενος, ζητήσης κήπους
τῶν κοινῶς λεγομένων πορτοκαλίων καὶ λεμονίων, ὡσπερ
τῶν γεωγράφοι θέλουσι γέλωτα γὰρ πολὺν ὀφλήσεις, καὶ
οἰκῶς καὶ ἀγροικὸς νομισθήσῃ, καὶ ξυλοσχίσης καὶ ἀπε-
τέλης, ὡς ἐκεῖ κοινῶς λέγουσιν. Εἰκει πάντως ὁ τοῦ
καρπῶδός τούτου πλείους θέλων εἶναι ἐν Θράκῃ, φυμαίνεις
ἐν τῇ χώρῃ πάντως, οὕτως πῶς συλλογίζεσθαι. Ἐν μέ-
ρῃ τῆς Ἰταλίας, καὶ βορειοτέροις τῆς Θράκης, πολὺν καὶ
φύσει ὁ τοιοῦτος καρπὸς, καὶ περιβόλως ὅλας ὄραν ἔχει τις

ἐς τὸ Γύλα διὰ τῆς Αρδὲλ, λεηλατῆσαι τῆτο βελομένοι· ἀλλ' οἱ ἡγεμόνες μοαγγυοροὶ Γεϊζὰς καὶ Λαδισλάβ, οἱ μικροὶ ὡσπερ ἀνεξάρτητοι ἐν τῷ Γύλα ἡγεμόνευον, ἐπιτε-

ικεῖ τῶν τοῦς τοιοῦτες καρποὺς φερόντων δένδρων· ἄρα καὶ ἐν Θράκη. Ἀλλ' ὡ βέλτιος, ἀσυλλόγισα πάντη συλλογίση, οὕτω συλλογιζόμενος· καὶ τὸ ἄρα σοι ἀναρμοσεῖ τῷ λόγῳ παντάπασιν, ὡς μηδὲν συνάγον, μηδὲν συμπεραῖτον· καὶ ἴσθι παραλογιζόμενος τοικτοτρόπως συλλογιζόμενος.

Ουμὴν ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πολὺ κρουερωτέρῃ τῆς Θράκης Βυβνία, κατὰ τὸν ἀγεώγραφον καὶ αἴσορα τοῦτον γεωγράφον, φύονται λεμόνια, ὅπερ οὐδὲ συκαῖς, οὐδὲ ἑλαιαῖς, οὐδὲ ῥοιαῖς καὶ ἄλλοις δένδροις ἤττον δυσρίγοις τῶν κιτρικῶν δένδρων ἀνεκτὸν τὸ κλίμα τυγχάνει, οὐχ ὅπως καὶ κιτρικοῖς δένδροις. Τὸ πάσχα τῶν τύρκων τὸ συμπεριφερόμενον αἶετ' ἐν τῷ ἐνιαυτῷ, καὶ ἐν νεομηνίᾳ αἶετ' ἐσοταζόμενον συμπίπτει αἶετ' ἐν τῶν χριστιανῶν, τῷ αἶετ' μετὰ τὴν ἑαρινὴν ἡμερίαν συμβαίνοντι. Γελοῖον τοῦτο· ἀλλὰ τὰ ἐφεξῆς οὐχ ἤτον γελοῖα ὡς καὶ αὐτὰ ἀδαῶν ἀπερετύγματα. Ἡ παρισρία πόλις Νικόπολις, μητρόπολις ἐστὶ κατ' αὐτὸν τῆς Βυβνίας, καὶ καθέδρα τοῦ πατριάρχου τῶν Βυβνίων, ἀγνοοῦντα ὅλως ὅτι ἕτεραι πόλις τῆς Βυβνίας μείζους εἶσι τῆς Νικοπόλεως, καὶ ὅτι αὕτη οὐδ' ἐπισκόπος καθέδρα ὑπάρχει, καὶ ὅτι οἱ μητροπολίται τῆς Βυβνίας ὑπὸ τὸν πατριάρχον τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶσι, καὶ κείθεν ἐκεῖσε πέμπονται. Ἐστὶ δὲ ἐν Ρυκτζιούκ παρισρία πόλις, ὅπερ δια-

Σῆναι ἐκ τῆ φανεροῦ τοῖς λήζεσι μὴ δυνά-
μενοι ἢ μὴ βεβλόμενοι, ἢ καὶ εὐλαβέμενοί-
πως ἀνυπερδέτως ἐκείνοις ληρομανῶς
ἐπερχομένοις ἀντεπελθεῖν, καὶ δυσκατα-

φορα ὑφάσματα ἐκ τῆς Θερταλίας κατ' ἔτος κομίζονται, καὶ
εἰς πρᾶσιν ἐφ' ἡμέραν ἐκτίθενται, διαφόρων ἰσῶν, φησὶν
αὐτὸς, ἰργασήρια εἶναι. Οὐκ ἄρα πιπράσκειται τι, τοῦτ'
ἐκεῖ κατ' αὐτὸν καὶ φύεται καὶ χειρουργεῖται. Θαυμάσιος
τρόπος τοῦ συλλογίζεσθαι. Τὸ περιώνυμον ὄρος καὶ ὑπὸ
πάντων τῶν περὶ αὐτὸ κατοίκων ἔτι καὶ νῦν Ὀλυμπος ὀνο-
μαζόμενον, Λάχαν καλεῖσθαι νῦν ὁ γεωγράφος οὗτος φησὶ,
καὶ Πέτρας τὸ Πήλιον, ὀνόματα παντάπασιν ἡμῖν ἄγνωστα,
καὶ ἐν γεωγραφίαις τισὶ μηδεμιᾶς πίσειως ἀξίαις τὴν ὑπαρ-
ξιν μόνον ἔχοντα. Ὁ Ἀξιὸς κατ' αὐτὸν πρὸς ἑὸν ῥέμα
Θισσαλονίκης. Ἀλλὰ τί πρῶτον, τί ὑστατον τῶν ἀσυγ-
γνώστων τετιωνὲ καταλέξω ψευσμάτων. Ἀλλ' ἀγνοεῖν μὲν τὰ
τῶν ἀλλοτριῶν, οὐδὲν ξένον, οὐδὲν ἀσύγνωστον· ἐπιχει-
ρεῖν δὲ περιγράφειν τὰ ἀγνοούμενα, καὶ ἄλλ' ἀντ' ἄλλων
λέγειν παραπαίοντα, καὶ ἀναφανδὸν καὶ ἀναισχύντως
καταφλυαρεῖν καὶ καταψεύδεσθαι, τοῦτα ξένον παντά-
πασι καὶ ἀσύγνωστον, καὶ μομφῆς καὶ ψόγης καὶ κατα-
κρίσεως, καὶ πλείονός τινος ἔτι ἄξιον, ὡς ἀπατωμένον τοῦ
κοινοῦ οὕτως, οὐπερ ἐς φωτισμὸν τάχα παρόμοια βιβλία
εἰς φῶς προέρχονται, τὰ μένειν αἰεὶ ἐν παχέῃ σκοτῇ ἄξια.

Καθότις, ἠνίκα ἂν περὶ τῆς Ἑλλάδος εἰπεῖν τι βοῦ-
λωνται πολλοὶ γεωγράφοι, προσκόπτοντες καὶ ὀκλαῖζοντες
παραπαίεσιν, ἀλλ' ἀντ' ἄλλων λέγοντες, ἀνεμάλια βάζου

πολεμήτες ἀρχομένης καὶ ἀκμαΐσεως λισσομανίας χαλασμὸν καὶ ὑφῆσιν καὶ μείωσιν περιμένοντες, ἔνεδραν ὑποσρέφουσι ποιῆσαι ἔγνωσαν, καὶ φθάνουσι λάθρα

εις· ἐκ τῶν μερικωτάτων τὰ καθόλου συνάγουσιν παρὰ τοὺς τῆς λογικῆς κανόνας, καίτοι πανταχοῦ παρ' αὐτοῖς κατ' αὐτοὺς παγκοίμως διδασκομένης, καὶ τῆς ἀληθείας πολὺ ἀπολείπονται. Μὴ ἀπόρρι, ὦ φίλε, ἐμπόριον τὸ πᾶν, δοξομανίας καὶ ῥυπαρᾶς κερδοφροσύνης μετὰ τὰ πᾶντα, καὶ οἱ σοφοὶ τῷ ὄντι, οἱ καὶ φιλόσοφοι ὄντες, οὐς μόνους ἴδει συγγράφειν, κομπορῆμόμως παραγκωνίζονται. Εἰς λέγειν ὅτι καὶ τὸν κοινὸν χαρακτήρα τῶν νῦν Ἑλλήνων, οὗτοι οἱ ἐν ταῖς τῶν σφετέρων διηγήσεισιν, αἰηδῶς ἐκτόπως καὶ ἄχρι ναυτίας περιαιτολογοῦντες, καὶ πάντη ψευδῶς ἐνίοτε, ἐμφῆσαι τάχα βυλόμενοι, οὐδὲν ποιοῦσιν ἄλλο, ἢ ἄγνοιαν ἑαυτῶν τοῦ ἔθνους καὶ πολλὴν ἀκρισίαν, καὶ δὴ καὶ προπέθειαν καὶ παχὺν χυδαῖσμὸν καὶ κακοήθειαν δεικνύουσιν. Σωφρονοῦντας, καὶ δὴ καὶ τὴν σεβασίαν ἀνθρωπότητα σεβομένους, ἐμφῆσαι τάχα κοινὸν χαρακτήρα δεῖ ἀπέχισθαι· εὐρήσασιν γὰρ περιεργότερον ψηλαφήσαντες, ἀπανταχοῦ ἑαυτῷ τὸν ἄνθρωπον ὁμοῖον· εἰδέ τις καὶ διαφορὰ, νόμοις καὶ διατάγμασι ἀπονεμητέον ταύτην· δόλος τε καὶ κακεντρέχεια καὶ ἡ λοιπὴ ταρταρική καὶ ἀποτρόπιος συνοδία ἐπιπολάζει τὰ πολλὰ ὅπερ καὶ ὁ προληπτικὸς πλοῦτος καὶ τὸ τῆς τρυφῆς ἐμπόριον, καὶ παρ' ἡμῖν ἐλάχισα πάντων ἐκάτερα. Οὐαῖς, φίλε, οἷα νῦν συρροτολογοῦντες, καταψεύδονται, καὶ κακοήθως καταφλυα-

προκαταλαμβάνοντες τὰς σενωπὰς ἐν τῷ δυτικῷ τῆ Ἀρδὲλ, διὼν οἱ κερῆνοι ἐπανακάμψαι ἐμελλον· κύνταῦδα ἐπιπεσόντες αὐτοῖς, καὶ μεγάλην αἱματοχυσίαν ποιήσαντες, κατὰ κράτος ἐνίκησαν. Τηνικαῦτα καὶ τὸ μέρος τῆ Ἀρδὲλ, ὃ νῦν μοαγγυρορικὸν καλεῖται, ὑποχείριον ἐποίησαν, ἐξώσαντες τὰς καγγάρους ἐς τὸ ἀνατολικώτερον, οἵπερ τὴν εἰρήνην τῆς ἀνεξαρτησίας ἑαυτῶν ποιῶνται ὄνιον, περὶ τὸν ἐβδομηκοσὸν πέμπτον ἐνιευτὸν τῆς ἐνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος, καὶ φόρον ὑπέσχοντο. Ἀλλὰ γὰρ ἀνύποισον τὸ πρᾶγμα ἡγέμενοι, μετέγνω-

ροῦσιν ἡμῶν τινὲς γεωγράφοι, περὶ τῆς προκειμένης πωσφῶν Ἑλλάδος εἰπεῖν τι βυλόμενοι; Οὐδὲν ὅτι πᾶς σοφὸς οὐκ ἔστι καὶ φιλόσοφος, πολλοῦ γεδεῖ, ὡσπερ οὐδὲ πᾶς ναρθηκοφόρος, βᾶκχος, ὡς τὸ πάλαι ἔλεγον; Ποῖος ἄρα νομίζειν δίκαιον τούτους, τὰ πόρρω τῆς Ἑυρώπης διηγεμένους; Πρόσεχε τοίνυν καὶ μὴ ἀνεξετάσως παραδέχεσθαι τὰ γραφόμενα καὶ λεγόμενα.

Ἡ παροῦσα αὕτη ἐν εἰδει σημειώματος παρατηρήσεις, ἐστὶ τοῦ φίλου Ἰγνατίου τοῦ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν Ὀλυμπον κομποπόλεως Ραψάνης.

σαν ταῦτα γνόντες, καὶ πόλεμος ἐμφυλῆς περὶ βασιλείας ἐν Μοαγγυορίᾳ ἐκραγέντος, τοῖς ἀντιβασιλικοῖς συνεμάχησαν, ἀρισεῖον τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἀδασμίαν ἀναλαβεῖν ἠγόμενοι. ἀλλ' ἐπὶ μεγάλων ἐλπίδων ὀχόμενοι, ἡττηθέντες, καὶ τῶν μικρῶν ἐσφάλησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς τῶν μοαγγυόρων ἐκὼν ἐξίσταται τῷ βασιλιῶντι τῷ Δρόνε, καὶ μετ' ἕ ποτὸν μεταμέλεται, καὶ βραβεῖον ὑπισχνεῖται. Ἀρδελ τοῖς κεμάνοις ἐπὶ τῇ Δροναναλαβῇ συμμαχήσασιν. Πείθονται οἱ κεμάνοι, καὶ τάφρον ἐνρίσκουσι βραβεῖον, καὶ τῆς σφετέρας ἀνοίας τρόπαιον, κατὰ κράτος ἡττηθέντες, περὶ τὸν ὀγδοηκοστὸν τέταρτον ἐννευτὸν τῆς ἐνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος. Μετὰ ἑπτὰ ἐνιαυτὸς ὁ ἡγεμὼν κεμάνος ἰσβάλλει εἰς τὸ Ἀρδελ, ὡς οἱ ἀνήκον διχρηζόμενος, ἀλλ' ἡττηθεὶς, ἠναγκάσθη αὐτὴν τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὴν Δρησκεῖαν ἀπορῆσαι τῶν μοαγγυόρων. Περὶ δὲ τὸν δευτέρου δευτέρου ἐνιαυτὸν τῆς δωδεκάτης αἰωνοετηρίδος, λεηλατῶντες τὴν Βερ-

γαρίαν οἱ καγγάροι, ἠττήθησαν ὑπὸ τῷ
αὐτοκράτορος Ἰωάννου τῷ Κομνηνῷ.

Οἱ δὲ ἐν Ἀρδελίῳ καγγάροι ἐκπονηθέν-
τες καὶ ταπεινωθέντες, ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν
τῶν μοαγγυόρων διετέλουν, καὶ βισσένοι
παρ' αὐτῶν ὠνομάζοντο· πολεμικοὶ δὲ
ὄντες καὶ γεωργίας ἤκιστα ἔμπειροι, ὡς
τοῖς ὄπλοις μᾶλλον καὶ τῇ κτηνοτροφίᾳ
χαίροντες ἢ τῷ ἀρότρῳ, τοῖς μοαγγυόροις
χρήσιμοι ἐγένοντο, καὶ τιμαῖς καὶ προνο-
μίαις παρ' αὐτῶν διεκρίνοντο, καὶ φύλα-
κες τῶν ὀρίων καθίσταντο, ὅθεν προέκυψε
καὶ τὸ τζέκλερ ὄνομα, ὡσπερ νῦν ὠνομά-
ζονται, φύλαξ σημαῖνον, ἑλληνιστὶ μεθερ-
μηνευόμενον. Ἀπὸ τότε δὲ τῷ χρόνῳ καὶ
τὰ καγγάρος καὶ βισσένος ἐξέλιπον ὀνό-
ματα. Ἐπειτα δὲ καὶ φλάνδρες γεωργεῖς,
καὶ ἐκ τῷ Θύριγγεν μεταλλεῖς ὁ βασιλεὺς
Γεϊζᾶς, ὁ κατὰ τὸν τεσσαρακοσὸν πρῶτος
ἐνιαυτὸν τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος
βασιλεύσας, μετεπέμψατο, οἰκήσοντας τὸ
Ἀρδέλιον, καὶ μοαγγυόροις καὶ σάξοις
(τοῖς ἐκ τῷ Θύριγγεν ἐν Σαξονίᾳ καὶ ἐκ

τῆς Φλάνδρας ἀποίκοις) καὶ τζέκλερ ἡ χώρα
διεμερίσθη. Τῶν δὲ ῥεμβνων τῶν παλαιῶν
κατοίκων καὶ πολὺ πολυαριθμοτέρων συμ-
πάντων τῶν ἐπηλύδων, ὑπονοῶντες ἴσως
διὰ τὸν ἀριθμὸν, μᾶλλον δὲ διὰ τὸ ὅπα-
δὲς αὐτὲς εἶναι τῆ παλαιῆ δόγματος,
μνεῖαν ἐκ ἐποίησαντο. Οὐδὲν ξένον, ταῦτα
ἐν βαρβάροις χρόνοις ὄραν γενόμενα, Δαν-
μασὸν δὲ καὶ ξένον, εἰ παρόμοιαι βάρβα-
ροι διαιρέσεις ἔτι καὶ νῦν διασώζονται.
καὶ ὁ λαὸς τῆ μεγάλης Τραιανῆ, ᾧ καὶ ἡ
χώρα ἀνέκλειθεν ἴδιον κτήμα, περιφρονεῖ-
ται καὶ νῦν ἔτι, καὶ τῶν ἐγγαίων κτήσεων
ἀποκλείεται, καὶ ἰσότιμος μοαγγυόροις
καὶ καγγάροις καὶ σάξοις ἀνάξιος εἶναι
κρίνεται.

Ο υ ζ ο ι.

Μετὰ δὲ καγγάροις οἱ ἕξοι, ὡσπερ Δεά-
τρω, τῆ Ρεμβνία παρίζονται. Ἦσαν καὶ
ἕτοι τῆ μεγάλης ἕδνης τῶν τύρκων ὑπό-
μοιρα, καὶ ἐν τοῖς ἀναμεταξὺ τῆ Ουράλ
ποταμῆ καὶ Κασπίας καὶ Βόλγα ἴδρυντο,

Ζ

μᾶλλον δὲ πλανώμενοι περιεφέροντο, ἄλλοις ἄλλοτε ὀνόμασι καλέμενοι. Ἐκ τῶν, φασίν, ἀπεχωρίσθη μοῖρα ὑπὸ τὸν Ζελγιὺν ἐδνάρχην, καὶ διαβάσα τὸν Ιαῖν ἢ Ουραῖν, ἀναμεταξὺ Μπεχάρας καὶ Μαρακάνδας ἐπικράτειαν συνέσκησε, καὶ οἱ συσῆσαντες κερμάνοι ἀνατολικοὶ, ἢ τυρκομάνοι ὠνομάζοντο. Ἀπόμοιρά τις ἕξων ἐν Κανκασίῳ ὄζετοι ὠνομάζονται. Οἱ πλείοι δὲ πρὸς δύσιν ἐτράποντο, καὶ πέραν τῆς Τύρας περιεφέροντο, ὅθεν τὰ Ρῶσων ἤγον καὶ ἔφερον περὶ τὸ μέσον τῆς ἐνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος. Διὰ δὲ τῆς Μολδόβης περὶ τὸν ἑξηκοστὸν τέταρτον ἐναντὸν τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος, περαιωθέντες τὸν Ἰσρον παγγενεὶ μετὰ τῆς ἰδίας ἀποσκευῆς, πᾶντας τὰς ἀνδισαμένους κατηγωνίσαντο, καὶ τὰς ἀρχηγὰς αὐτῶν ἠγμάλωτισαν. Συνεποσῶντο δὲ ἐς ἑξήκοντα μυριάδας, κατὰ τὸν Κεδρηνόν. Ὑπερβολὴ ὁ λόγος, ἢ παρεφθαρμένη ἐξ ἀντιγραφῆς ἢ λέξις, δεόν εἰπεῖν ἕξ. Τῶν μοῖρά τις ἕκ ἐλαχίστη ἄχρι Θεσσαλίας ἐσέφρησε κα

πᾶν τὸ προσυχὸν ἐλυμήνατο. Ὑποσρέφον-
 τες δὲ ὑπὸ λιμῆ καὶ χειμῶνος καὶ τῶν κων-
 σαντινεπολιτῶν καὶ τῶν βεργάρων κατε-
 πολεμήθησαν. Οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτῶν καὶ
 φυλάρχαι φθάσαντες, τὸν Ἰσροὺν ἐπεραιώ-
 ησαν, καὶ διέβησαν πολλάκις αὐτὸν, τιν-
 ῶμενοὶ καὶ λησέοντες. Τηνικαῦτα τὸ
 ὄνομα αὐτῶν γνωστὸν ἐγένετο, καὶ ὅτι
 ἔθνος ἐστὶ καγγάρων εὐγενέστερον καὶ πολυ-
 ανθρωπότερον· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐξέλιπεν.
 Οἱ ἐν Μοαγγυορία Ἰάστζοι, ἕξοι εἰσὶν, ἀλλ'
 ἐκ ἰάζυγες. Τὰ λείψανα τῶν ἕζων, ὡς καὶ
 τὰ τῶν ἄλλων ἔθνων, ἐμίγησαν τοῖς ῥε-
 μένοις καὶ ἐξεῤῥεμενίσθησαν, καὶ τὸ ὄνο-
 μα αὐτῶν ἐν κώμῃ τινὶ Ἀρδελίσ σώζεται,
 ἣ τις Ουζον ὀνομάζεται, καὶ ἐν τῷ ὑπερ-
 κειμένῳ τῆς Ουκνης ἐκ δεξιῶν ἐκβάλλονται εἰς
 τὸ Τροτσὲς ἐν Μολδόβη ποταμῷ, ὃς τις
 καὶ αὐτὸς Ουζον νῦν ὀνομάζεται.

Κ ε μ α ν ο ι

Ὅτε οἱ ἕξοι ἐν τοῖς δεξιοῖς τῆ Βόρουσδε-
 νης περιεφέροντο, οἱ κεμάνοι ἕξοι καὶ αὐ-

τοὶ ὄντες, ἐν τοῖς ἐώοις κατέμενον, περὶ τὸν Κέμαν μικρὸν ποταμὸν ἐς τὰ βόρεια δυτικὰ τῆς Κασπίας ἐκδιδῶντα, σκηνώσαντες ἴσως πρότερον, καὶ παρ' αὐτῆ κεμάνοι ὀνομασθέντες· τῆς τε γείτονας χαζάρους τῆς τὸ κράτος πρότερον ἔχοντας ἐν τοῖς παρακασπίοις καὶ παραβολγίοις διεδέξαντο, καὶ τὸ κέντρον τῆς μεγάλης αὐτῶν ἀρχῆς ἐν τοῖς ὑπερβολγίοις ἐποίησαν· καὶ οἱ ἀνατολικοὶ μοαγγυόροι καὶ τὰ λείψανα τῶν χαζάρων ὑπ' αὐτῆς ἦσαν, ὡς ἔοικε. Φαίνεται δὲ ὅτι πρότερον κεμάνοι καὶ κυγγάροι ἐς τὰ περὶ Κίοβον ἤλθον, καὶ ἐντυγχόντες μοαγγυόροις ἐς τὸ δυτικὸν πορευόμενοις, συνώδευσαν αὐτοῖς ἐς Παιονίαν. Οὗτοι εἰσὶν, ὡς ἔοικεν, οἱ μετὰ μοίρας μοαγγυόρων διὰ τῆ Λονδομίρ καὶ τῆς Γαλίτζης, ὅπερ καὶ καμήλοις καὶ ἄλλοις ζώοις καὶ ὀδηγοῖς ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐφιλοξενήθησαν, ἐς Παιονίαν πορευόμενοι, ὡς βλέπομεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ρωσσίας. Διαδεξάμενοι γὰρ τὸ κράτος οἱ κεμάνοι, ἤρξαντο καὶ πρὸς τὸ δυτικὸν ἐκτείνεσθαι, καὶ μέ-

χρι Ρεμενίας ἤλθον. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ ἐνιαυτῷ τῆς ἐνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος ἠτήθησαν ὑπὸ ῥύσσω ἦσαν μεγάλη ἀναμεταξύ Βοροσδένης καὶ Τύρα, ἐν ἣ ἕκοσιφυλάρχος ἀπέλεσαν.

Χρόνῳ δὲ μετὰ ταῦτα ἐνοχλεῖν τῇ Ρεσσία μὴ παύοντες, καὶ ἀνεπηρέασον μὴ ἔωντες, δύο φρέρια παρ' αὐτῶν ἀφηρέθησαν ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος, καὶ λεηλασίας οἱ ῥῦσσοι ἐν τῷ ἑβῶ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, πέραν Τανάϊδος, ἐποίησαν ἐν τῷ δεκάτῳ τρίτῳ, ἕκτῳ καὶ ἐννάτῳ ἐνιαυτῷ τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐν τῷ δεκάτῳ τετάρτῳ ἐνιαυτῷ ἕτεροι κερμάνοι διαβάντες τὸν Ἰσρον κατὰ τὸ Βιδίνιον, τῆς Κραάθβικῆς κύριοι ὄντες, ἐξεληλακότες ἐντεῦθεν μοαγγυόρες, καὶ τὰ πέραν τῆ ποταμῷ λεηλατῶντες, ἕως ἐς Θράκην ἵκοντο. Ὑποσρέφοντας δὲ διώκσιν οἱ κωνσταντινοπολίται αὐτὲς μέχρι Ἰσρου, καὶ ἐπιδιαβάντες τὸν ποταμὸν, τρεῖς ἡμέρας, μέχρι τινὸς μεγάλου ποταμῷ, τῷ Ολτα πάντως,

ἐδίωξαν. Οὐκ ἦν ἄρα τῆνικα̃ τα εὐὸ Σεβη-
ρῖνον τοῖς μοαγγυόροις ὑπήκοον.

Τὰ ἀτυχήματα ταῦτα τῶν κερμάνων
ἡρεμίαν τριακονταετῆ πε τοῖς ῥέσσοις
προξένησαν. Ἀλλὰ γὰρ ἔπειτα ἐς ἡλικίαν
μάχιμον ἐλθῶσα ἡ κερμανικὴ νεολαία καὶ
μαιμῶσα καὶ τισιμανῶσα, πόλεμον ἀνα-
κηρύττει τοῖς ῥέσσοις, κατὰ τὸν ὀγδοη-
κοσὸν ἐνιαυτὸν τῆς δωδεκάτης ἑκατονταε-
τηρίδος· ἀλλὰ νεανικώτερον καὶ μανιωδέ-
σερον πέραν τῆ δέοντος στρατηγεμένη καὶ
φερομένη, καταπολεμεῖται καὶ κατὰ κρά-
τος ἠττᾶται, καὶ τετρακοσίαις ἐπτὰ φυ-
λάρχαι καὶ ὑποφυλάρχαι ἀπόλλυσι, καὶ
οἰλῶσαι, τὸν ἐφεξῆς ἐνιαυτὸν εἰσβαλόν-
τες ἐς τὴν δυτικὴν Κερμανίαν, τὴν πέραν
τῆ Τύρα πάντως, ταύτην κατεδήωσαν.
Ἐπαρθέντες δὲ τοῖς εὐτυχήμασι τέτοις,
καὶ τὴν ἐξῆς Κερμανίαν ταῦτα ποιῆσαι
δελήσαντες, ἠττήθησαν κατὰ κράτος, καὶ
ἀπέβαλον ὅσα παρ' ἠττημένων πολόβτζων
εἰλήφεσαν. ἔτω γὰρ οἱ ῥέσσοι ἕξαι καὶ κερ-
μάναις ἐκάλεν.

Οι δὲ ἐν Μολδόβη κερμάνοι, εἰσβαλ-
 λόντες διὰ Ἀρδὲλ ἐς Γύλα, ἐν τῇ ὑποστροφῇ
 κατενεδρευθέντες ἀπώλοντο. Ἐπειτα πάλ-
 λιν ὁ ἡγεμὼν κερμάνος, τῷ ἀποβασιλέως
 Σολομῶντος, τό, τε Ἀρδὲλ καὶ τὴν αὐτῷ
 θυγατέρα ὑποσχομένους, τῷ ἐθνικῷ τὴν
 χριστιανὴν, ἐνδρασιεῖν πάλιν βία τὸν πεν-
 θερὸν ἐπαγγελόμενος, ἐσβαλὼν δυνάμει
 ἐς Μοαγγυορίαν, ἠτᾶται κατὰ κράτος,
 περὶ τὸν ὀγδοηκοστὸν τέταρτον ἐνιαυτὸν
 τῆς ἐνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος. Ἐπιχει-
 ρήσας ὑπεροχὴν μετὰ τῷ Σολομῶντος λεηλα-
 τῆσαι τὰ πέραν τῆς Ἰερουσαλὴμ, ὀπισθοβεθεῖν ὑπὸ
 τῶν κωνσταντινουπολιτῶν ἀναγκάζεται καὶ
 μὴ βεβλόμενος. Ἐν ἑτέρῳ χρόνῳ τῶν μετὰ
 Τυράχ καγγάρων, τόπον φύξιμον καὶ λη-
 κρορμητήριον καὶ ἐσίαν τὰς ἐν τοῖς εἰσβάσει
 τῆς Ἰερουσαλὴμ ἐχόντων νήσους, κἀντεῦθεν τῆς
 τῶν κωνσταντινουπολιτῶν νομῆς ληκροδρο-
 μούντων, καὶ τῆς κερμάνος ἐς ἀρωγὴν προ-
 σκαλεσάντων, τῶν κωνσταντινουπολιτῶν ἤδη
 ἐπ' αὐτῆς δυνάμεσιν ἐρχομένων, βραδύ-
 ναντες αὐτοὶ μετὰ τὴν νίκην τῶν καγγά-

ρων ἴκοντο, καὶ κατέλαβον τέτρες τὴν λείαν τῶν ἠττηθέντων κωνσταντινουπολιτῶν διαμεριζομένους, καὶ μερίται ταύτης εἶναι δυσχυριζόμενοι, καὶ τὲς καγγάρους μηδενὶ τρόπῳ συγκατανεύοντας ὁρῶντες, ὡς πολλομίσι χρῆσθαι ἐβέλοντο, καὶ ἔτοιμοι ἦσαν αὐτοῖς ἐπιτεδῆναι· δυσχερῆ δὲ τὴν ἐπίδεσιν ἠγόμενοι, ὠχυρωμένων ἤδη τῶν καγγάρων, καὶ τῆς δεσποίνης πείνης ἐσπείλεισης, ἀναζυγῆς ἐφρόντισαν, καὶ ἐπ' οἴκῳ ἐπὶ Μολδόβης ἀπῆραν.

Μετὰ δὲ ταῦτα συμμαχεῖσι τοῖς κωνσταντινουπολίταις, ἀλλὰ καγγάροις ἐπὶ λεηλασίαν ὁρμήσασι συμμαχεῖν, μᾶλλον δὲ συλληξεύειν ἔγνωσαν, καὶ περαιῶνται αὐτῶν τέσσαρες μυριάδες τὸν Ἴσρον. Πυδόμενος δὲ ταῦτα ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος, φθὰς πείθει δώροις τὲς κερμάνους οἱ προσχωρήσαι, καὶ νικᾷ ὀλοσχερῆ νίκην τὲς καγγάρους· ὅσοι δὲ τὸν θάνατον ἔφυγον, ἔτοι οὐδὲν πάντες ἐξωγήθησαν. Εἰπωμεν καὶ ἡμεῖς, κατὰ τὸν ἀγεώγραφον πάντη Κεδρηνὸν, ὅτι τρισκαίδεκα καὶ πλείους ἦσαν

οἱ αἰχμάλωτοι ἐκάσῳ κωνσταντινουπολιτικῷ
στρατιῶτῃ, ἀλλὰ λάλων καὶ φλυάρων γραι-
δίῳ ὁ λόγος. Νυκτὸς δὲ γενομένης παρὰ
γνώμην τῆς αὐτοκράτορος καὶ ἀγνοῦντος
ὄλως, (νῆ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὑπελότητα
τῆς Ἀλεξίῳ εἰδότες, ἀμφιβάλλομεν,) οἱ στρα-
τιῶται πάντα ἠβηδὸν τὰς αἰχμαλώτους κα-
τέσφαξαν· καὶ οἱ κερμάνοι ἐπὶ τῇ βαρβάρῳ
ταύτῃ καὶ ἀπανδρῶπῳ σφαγῇ φρίξαντες
καὶ ἀγανακτίσαντες, ἐς Μολδόβαν ἀνα-
λεύξαντες ἐπανέκαμψαν, ἀποσρεφόμενοι
πολλὰ τὰς κωνσταντινουπολίτας καὶ ὀργιζό-
μενοι αὐτοῖς διὰ ταύτην αὐτῶν τὴν βαρ-
βαρότητα. Ἀλέξιος δὲ ἀναίτιος τύχα τῆς
σφαγῆς τυγχάνων, πολλὰ παρ' αὐτοῖς ἀγα-
νακτῶν κατὰ τῶν φονέων καὶ καταμεμψό-
μενος, καὶ, ἃ αὐτοῖς ὑπέσχητο, ἀποδοῦς
ἐξιλεῶσαι γεμὴν τὰς κερμάνους ἐκ ἀπρόδετον
τὴν σφαγὴν νομίζοντας, ἐκ ὑδυνήδῃ.

Τίσασθαι τοίνυν βεβλόμενοι οἱ κερμά-
νοι τὰς κωνσταντινουπολίτας, καὶ Πάτρο-
κλον, ὥσπερ ἡ ξυγγραφίνα Ἄννα Κομ-
νηνὴ φησιν, ἐνρηκότες πρόφασιν, τὸν ψευ-

δουὸν Διογένης ἀποσαλέντα ἐς Χερσῶνα πόλιν ἐν τῇ ταυρικῇ χερσονήσῳ (ἐν τῷ Κριμ), καὶ ἔμφρονον ἐκεῖ φυλαττόμενον, κρύφα λαμβάνουσι, (ἐμπορίας χάριν ἐσυχναζόν ἐκεῖ οἱ κερμάνοι), καὶ ἄγουσι μετὰ πολλῆς στρατῆ, περὶ τὸν ἐννενηκοσὸν ἕκτον ἐνιαυτὸν τῆς ἐνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος, ἐν ᾧ καὶ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ῥομένων ἐσράτευον, ὡς δῆθεν τῷ πατρῷ ἔγκαδιδρῦσαι θρόνῳ, τὸ δ' ἀληθές, αἵμασιν ἀνδρώπων λαφύξαι ἡμιρόμενοι, ὡς ἡ Ἄννα φησὶ, καὶ κρεάτων ἀνδρωπίνων ἐμφορηθῆναι, καὶ λείαν πολλὴν ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς ἐπισυνάξαι. Στερηθέντες δὲ τῶν πρὸς τὸ ἔργον, ὀπισθοβατεῖν ἠναγκάσθησαν, καὶ πολλοὶ ἐκ νόσων, πλείους δὲ καὶ ἐκ τῆς ξίφους Ἀλέξιος τῆ Κομνηνῆ ἀπώλοντο. Ἐπ' ἄλλου κερμάνου ἐπὶ λεηλασίᾳ ἐς Σερβίαν ἰκομένους, στρατεύει πάλιν Ἀλέξιος, καὶ διώκει πέραν Βιδινίης, καὶ ἐπιδιαβύς κατόπιν αὐτῶν τὸν ποταμὸν, μέχρι τῆς Οὐλα ἐδίωξεν.

Ἐν δὲ τῷ ἐννενηκοσῷ πρώτῳ ἐνιαυτῷ

τῆς ἐνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος, κερμάνοι
ἔς Ἀρδέλιον ἐσέφρησαν λεηλατήσοντες, ἀλλ'
ὑποσρέφοντες κατεπολεμήθησαν, καὶ ὅσοι
διέφυγον τὸν θάνατον, ἐάλωσαν καὶ τὸ
βάπτισμα βία δέχονται, καὶ ἐν τοῖς μεταξὺ
Δανυβία καὶ Τισσῆ οἰκίζονται. Ἀπαιτεῖ
ὁ ἡγεμὼν κερμάνος τὰς ὁμογενεῖς τὸν βασι-
λέα τῶν μοαγγυόρων, καὶ ἐπαπειλεῖ, καὶ
πάλιν νικᾶται. Περὶ δὲ τὸν τριακοσὸν
ἐνιαυτὸν τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος,
Τατάρ ἡγεμὼν κερμάνος μετὰ τῆς φυλῆς
καταφεύγει εἰς Μοαγγυορίαν, καὶ δέχεται
φιλοφρόνως αὐτὸν ὁ βασιλεὺς· ἀνταδιά-
ζοντες δὲ καὶ ἀτακτῆντες οἱ μετ' αὐτῷ, κα-
τεκόπησαν ὑπὸ τῶν μοαγγυόρων ἅπαντες.
Τοσαῦται ἐπὶ λεηλασία ἐκτρατεῖαι, ἠσδέ-
νησαν μὲν τὰς κερμάνους, καὶ τὴν ὁδὸν ἐπὶ
τὴν ἡγεμονίαν ἐν τῇ ἑσπέρᾳ καὶ μεσημβρινῇ
Ρωμανία τοῖς ῥεμάνοις παρεσκευάζον, ἐτα-
πεινώθησαν δὲ ἐχί· ἐπιδρομαὶς γὰρ ἐκ
ἔπανον ποιῆντες πέραν τῆ Ἰερῆ. Οἱ δὲ
κωνσαντιναπολίται ἐρεδισθέντες καὶ τίσα-
σθαι τὰς κερμάνους βεβλόμενοι, περραιῆνται

τὸν Ἰερον, καὶ ἄγρσι καὶ φέρουσι τὴν Κυ-
μανίαν, Ρεμνικὸν ἀγρὸν δηλαδὴ καὶ
Μολδόβαν, κατὰ τὸν πεντηκοστὸν δεδεερόν
ἐνιαυτὸν τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος.

Ἐν δὲ τῷ ἑξήκωσῳ ἔκτῳ ἐνιαυτῷ τῆς αὐ-
τῆς ἑκατονταετηρίδος, Μανθὴλ ἄτοκρά-
τωρ πολεμῶν τοῖς μοαγγυόροις, Ἀλέξιον
μὲν ὡς τὴν θυγατέρα ἠγγύα, ἐπὶ τὸν Ἰερον
ἐπεμψε κατὰ τὸν Σάβαν, δόκησιν ποιήσου-
τα μοαγγυόροις, ὡς ἐκ τῶν συνήδων πάλιν
αὐτοῖς χωρίων ἐπιτεδήσεσθαι ἔμελλεν. Λέ-
οντα δὲ τινὰ Βατάτζην ἐπικλησιν, ἑτέρω-
θεν εὐρατευμα ἄλλο τε ἐπαγόμενον συχρὸν,
καὶ δὴ καὶ ῥεμένων πολὺν ὄμιλον ἐκ τῶν
πρὸς τῷ εὐξείνῳ Πόντῳ χωρίων, (τῆς νῦν
δηλαδὴ Μπασσαράβιας,) ἐμβαλεῖν ἐκέλευ-
σεν ἐς τὴν Μοαγγυορίαν. Ἀλέξιος μὲν ἔν-
δεος ὑπέτεινε μοαγγυόροις ὡς ἐκεῖθεν αὐ-
τίκα πέραιωθῆσόμενος. Βατάτζης δ' ἐμ-
βαλὼν ἑτέρωθεν, ἐκείρῃ τε πάντα, καὶ συ-
νεπάτει τὰ παραπίπτοια. Ἀνδρώπων τε
ἔν πολὺν εἰργάσατο φόνον, καὶ ἀνδροπο-
δισμόν ἐκ ἐλάσσῳ πεποίητο· πρὸς δὲ καὶ